

ANY V.

REUS, 1.er DE FEBRER DE 1924

NUM. 97.

CADA QUINZE DIES

Aquell revolucionari de la vella sarsuela castellana que proclamava la llibertat de pensament i volia que fossin condemnats, amb la pena de mort, tots els que no pensessin com ell pensava, i que es passava les hores del dia fent escarni de tot lo que tenia olor de sagristia, però que, en ficar-se al llit, no es descuidava de fer la senyal de la creu damunt del seu front i de la seva boca i del seu pit, sempre serà un tipus de actualitat i la més genuïna representació dels incomptables homes que prediquen allò que no creuen i que no son capaços de practicar allò que aconcel·len que practiquin els altres. I d'homes d'aquesta mena n'hi ha hagut i n'hi haurà en tot temps, mentre la manca de educació ciutadana faci que la gent no sàpiga que, en el mateix pla que hi ha els drets a disfrutar, han de posar-s'hi els deures a complir, i mentre la supina ignorància que els homes tenen de moltes coses, els faci atrevits per a parlar d'elles com si en posesin càtedra. Manca de educació i excés de ignorància, que expliquen perquè, si gireu l'esguard al vostre entorn, veureu que son legió els moralistes quina vida privada i pública és un teixit de totes les immoralitats; els que no saben de administrar el seu patrimoni i es sacrifiquen fent d'administradors dels bens comuns; els que diuen del joc les mil picardies i el pinten; tal i com és realment, com font inestroncable de tota mena de malves-

tats, i, jugant, jugant, ho arribarien a perdre tot, àdhuc la camisa i la vergonya; els que mai s'han entés a si mateixos i volen, en canvi, entendre els altres i fer que els altres s'entenguin per voler'ho ells; i els que es tenen per poetes i no saben què és un vers i els que publiquen contes, novel·les i treballs de crítica literària i no saben de escriure quatre mots sense caure en imperdonables incorreccions.

Per lo que pugui contribuir a millorar aquest lamentable estat de coses, cada dia em sembla més mereixedora d'estima i encoratgement la feina del nostre CENTRE en el seu doble aspecte de il·lustrar i educar els ciutadans, i per lo velles, extenses i fondes arrels que té el mal, no em sorpren gens ni mica que, ara i adés, surti quan menys pugui sospitar-se, alguna nota discordant, àdhuc dintre mateix de casa nostra, donada per algú atacat de la terrible malaltia, com acaba de passar amb el nostre estimat confrare local «Las Circunstancias» que, en son número del dia 20 de gener, dedica uns comentaris a la conferència de Mn. Baldelló sobre la cançó popular catalana, que son una plena i contundent manifestació de que a les columnes d'aquell diari hi han, malhauradament, arribat els microbis de la malura. Efectivament, llegiu l'article titolat *Al marge d'una conferència* que ha publicat el veterà diari reusenc, i veureu que no és possible tro-

bar un exemple més patent de intolerància i de fòbia partidista, que aquest article fet amb l'idea de defensar i proclamar la tolerància i la neutralitat de la tribuna del CENTRE DE LECTURA; com no és tampoc possible escriure un treball periodístic, per modest que sigui, més incorrecte, i que més s'aparti de la trajectòria dels fets reals, que les ratlles que estem comentant i que «Las Circunstancias» ha tingut l'hora tonta de donar a la llum pública, tot volguent fer un relat verídic i minuciós i una crítica asciansada de la conferència formosíssima de Mn. Baldelló.

Que el confrare reusenc ha caigut en pecat de intolerància, oblidant-se per desgràcia del llevat d'eclecticisme que deu encara conservar de les velles doctrines castel·lanes, és evident. Mireu sinò, com diu que *no té inconvenient en que, donant una nota simpàtica de lliberalisme* BEN ENTÉS, el CENTRE ofereixi la seva tribuna per a fer propaganda d'idearis o de creències, indistintament, sense preferències ni mires, com se suposa, encara que tractant de religió és més difícil tota vegada que el Reglament de la casa, en son article primer, segon paragraf, diu textualment: «El CENTRE permaneixerà neutral en política i religió». De manera que, dintre del grup de idearis i creències dels quals admet, l'autor de l'article, que pot ferse propaganda—volem creure que no voldrà dir propaganda a tall de miting, que és la forma en què sol comprendre's i practicar-se aquí la propaganda—de la tribuna estant del CENTRE, no deu figurar-hi la política i si la religió, puig si és que totes dues hi son comptades, no comprenem perquè, tractar de religió és més difícil, que és una manera delicada, suau i diplomàtica, que té l'autor de dir què de religió no hauria de parlar-se'n, i en canvi no ha d'ésser, també, més difícil, tractar de política, que és materia respecte de la qual, segons el nostre Reglament, el CENTRE ha de permaneixer neutral, com neutral ha d'ésser en religió. I és que l'articulista no s'ha atrevit a expressar clarament el seu pensament que, segons sembla, deu ésser aquest: al CENTRE pot tractar-s'hi de tot, pot fer-s'hi propaganda de tot, absolutament de tot, menys de religió. Això ni tampoc mentar-ho.

Però hem dit també que l'article de «Las Circunstancias» no era verídic en relatar els fets reals, i per a demostrar aques-

ta segona afirmació nostra, ens bastarà dir dues paraules amb referència a les frases galanes que atribueix, l'article, al Sr. Caixés, i a l'afirmació que fa de que, la conferència, no correspongué al tema que havia sigut anunciat. Les tals frases galanes, no han sigut pronunciades mai pel Sr. Caixés, que està molt per damunt de les tonteries i disbarats que l'articulista li penja, fent-l'hi dir que desitjava que els oients de la conferència n'haguessin assaborit dolcesa—per a lo qual valia més repartir caramels—i que els nostres cors i el nostre esperit—no sabem per quin motiu lo primer ha d'ésser en plural i lo segon en singular—haguessin volat i s'haguessin ajuntat en les regions angelicals, que aqueix poder tenen les evocances de l'infantesa etc., etc., sense acabar-nos d'explicar si aquest poder consisteix en fer assaborir dolcesa, o en fer volar els nostres cors, en plural, i el nostre esperit, en singular, o bé en ajuntar-los en les regions angelicals on poden entrar o desitgen entrar-hi, homes com l'articulista, que no volen ni parlar de religió i que es senten amb els nervits atacats per si una conferència pot ésser titllada de catòlica i apostòlica. I en quant a si el tema anunciat correspongué o no al desenrotll de la conferència, no més ens caldrà recordar que Mn. Baldelló, en començar el seu meritíssim treball, donà una classificació de la cançó popular catalana i digué que, essent impossible, per manca de temps, parlar de les diverses classes de cançons populars, ell es contrauria a parlar de les nades, cosa molt més lògica i natural, per a un capellà, que no pas que hagués tractat de les cançons del rengle de les amoroses, de color més a menys verdós, que de tot hi ha a la vinya de la cançó popular.

De la tercera afirmació nostra, de la tara de incorrecció que han assenyalat a l'article, val més no parlar-ne. Son tantes les incorreccions, que un hom no sap com ni per on posar-s'hi. I per altra part, no volem pas que els companys de «Las Circunstancias» puguin enfadar-se, ja que el nostre objectiu no ha sigut altre, que doldrens de que encare hi hagi qui no sàpiga interpretar, sense apassionament i amb claretat de judici, això de la neutralitat en política i religió que el nostre Reglament disposa per al CENTRE DE LECTURA. Així, doncs, amics i companys meus del vell diari republicà, perdoneume i jo prometo no ésser reincident.

O. ROVELLAT PRAT